

Çocuk ve Kar Baykuşu

Aysel Banu YAVUZAL

Çocuk ve Kar Baykuşu

Aysel Banu YAVUZAL

Uzak kuzeyde, kışın beyazı toprağın her yerine yaydığı bir yerde, Sam adında bir çocuk, bir Kuzey Kutbu yaban hayatı programına katılmak için anne babasıyla birlikte yolculuk etti. Sam dokuz yaşındaydı; küçük ve sağlam yapılı, açık kahverengi tenli, kısa siyah saçlı ve sık sık aralık dişli gülümsemesi olan yuvarlak yüzlü bir çocuktur. Lacivert parkasının kürk kenarlı bir kapüşonu vardı ve parlak kırmızı eldivenleri karda hemen göze çarpıyordu. Boynunda bir ip üzerinde küçük bir eskiz defteri ve kurşun kalem asılıydı—önündeki macera için en önemli araçları.

Programın lideri, Dr. Chen adında dost canlısı bir bilim insanı, Sam'i karlı kampa hoş geldin diyerek karşıladı. "Senin görevin gözlemlemek ve gördüklerini çizmek," dedi. "Sanatçılar bilim insanların ayrıntıları fark etmesine yardımcı olur." Sam'in koyu kahverengi gözleri heyecanla büyüdü. Gri kar pantolonunu ve sarı kar botlarını giydi, keşfe çıkmaya hazırды. Hava keskin ve soğuktu, ayaklarının altındaki kar şeker gibi çıtırdıyordu. Başlamak için sabırsızlanıyordu.

İlk yürüyüşünde Sam, bir kar yığınının üzerinde tünemiş bir kar baykuşu gördü. Neredeyse küçük kız kardeşi kadardı ve kanat açıklığı kollarının uzanabileceğinden daha genişti. Tüyleri ince koyu çizgilerle bezenmiş kar beyazıydı ve büyük, yuvarlak sarı gözleri onu sakince izliyordu. Bacağındaki küçük numaralı bir halka, onun yaban hayatı programının bir parçası olduğunu gösteriyordu. Sam'in pembe yanakları hayranlıkla kızardı ve hemen eskiz defterini açtı.

Günler boyunca Sam baykuşu izlemek için geri döndü. Sabırlı ve sessiz olmayı, uzun dakikalar boyunca hareketsiz durmayı öğrendi. Baykuş karda dinleniyor, kalın ve tüylü örtüsü etrafında kabarıyordu. Tüylü ayaklarını ve siyah gagasını çizdi. Beyaz tüylerinin karla nasıl kaynaştığını ve onu neredeyse görünmez yaptığını fark etti. Eskiz defterine yazdı: "Tüyleri onu avdan ve yırtıcılardan saklar."

Bir sabah soğuk bir rüzgâr esti ve Sam parkasının içinde titredi. Ama baykuş bundan rahatsız olmuş gibi görünmüyordu. Hareketsiz oturdu, tüyleri sıcak bir battaniye gibi kabarmıştı. Sam kalın tüyleri işaret eden oklar çizdi. "Tüylü tüyler sıcak havayı hapseder," diye fısıldadı. Dr. Chen'in kar baykuşlarının donma noktasının çok altındaki sıcaklıklarda hayatta kalabildiğini söylediğini hatırladı. Kırmızı eldivenleri, baykuşun sırrını yakalarken sayfada uçtu.

Sam baykuşun nasıl avlandığını görmek istedi. Bir kar yığınının arkasında sessizce bekledi. Aniden baykuş kar yığınının arkasından havalandı, kanatları sessizdi. Yere yakın süzüldü, sarı gözleri aşağıdaki bir şeye kilitlenmişti. Sonra aşağı indi ve tüylü ayaklarıyla küçük bir lemming yakaladı. Sam sahneyi hızla çizdi ve beyaz kanatlarının karlı gökyüzüne karışmasına nasıl yardımcı olduğunu not etti. "O sessiz bir avcı," diye yazdı.

Kampa döndüğünde Sam çizimlerini Dr. Chen'e gösterdi. "Bak, tüyleri onu nasıl sıcak tutuyor ve saklanmasına nasıl yardımcı oluyor," dedi. Dr. Chen başını salladı. "Ve davranışları da aynı derecede önemli. En soğuk saatlerde dinlenir ve yiyeceğe ihtiyaç duyduğunda avlanır." Sam eskiz defterine daha fazla not ekledi. Baykuşu gözleri yarı kapalı dinlenirken çizdi ve yazdı: "Hayatta kalmak için enerji tasarrufu yapar."

Ertesi gün Sam baykuşu örnek almaya karar verdi. Sıcak giyindi ve tıpkı baykuş gibi yavaş hareket etti. Bir kar yığınının üzerinde sessizce oturdu ve onun tüylerini temizleyişini izledi. Her tüy onu sıcak tutmak için mükemmel şekilde düzenlenmişti. Sam'in kalemi, tüyleri bir arada tutan küçük kancacıkları çizirken uçtu. Baykuşun hayatta kalma becerilerine karşı yeni bir saygı duydu.

Sam kar baykuşunu her yerde görmeye başladı—kayaların üzerinde tünemiş, tundranın üzerinde süzülürken, karda dinlenirken. Her seferinde yeni bir şey fark etti. Kar ayakkabısı gibi işlev gören tüylü ayaklarını çizdi. Uzaktan bir lemmingi fark edebilen yuvarlak sarı gözlerini çizdi. Eskiz defteri tüy, kanat ve baykuşun sakin, dikkatli yüzü çizimleriyle doldu. Beyaz tüyler ve karlı dünya sanki bir bütün haline geliyordu.

Bir akşam fırtına çıktı ve rüzgâr uludu. Sam baykuş için endişelendi. Ama ertesi sabah onu bir kar yığınının üzerinde tünemiş, her zamanki kadar sakin buldu. Bir sırtın arkasında sığınak bulmuş ve fırtınanın geçmesini beklemişti. Sam onu yeni bir hayranlıkla çizdi. "Kışa hazır," dedi Dr. Chen'e. "Tüyleri ve akıllı davranışları onu güvende tutuyor."

Dr. Chen, Sam'den çizimlerini tüm programla paylaşmasını istedi. Sam grubun önünde durdu, kırmızı eldivenleri eskiz defterini tutuyordu. "Kar baykuşu işte böyle hayatta kalıyor," dedi. Onu saklayan beyaz tüyleri, onu ısıtan tüylü örtüyü ve onu besleyen avlanma alışkanlıklarını işaret etti. Herkes alkışladı ve Sam'in aralık dişli gülümsemesi parladı.

Sam'in çizimleri kamptaki bir panoya asıldı. Diğer çocuklar bakmaya ve öğrenmeye geldi. "Bütün bunları nasıl fark ettin?" diye sordu bir kız. "Sabırlı olarak ve izleyerek," dedi Sam. "Hayvanlar çevrelerine şaşırtıcı yollarla uyum sağlar. Kar baykuşu tüyleri ve davranışları sayesinde kışa hazır." Sanatının başkalarına öğretebilmesinden gurur duydu.

Kış yumuşamaya başlarken Sam baykuşla geçirdiği zamanın sona ermek üzere olduğunu biliyordu. Bir kar yığınının üzerinde tünemiş, sarı gözleri ilkbahara doğru bakan son bir çizimini yaptı. Altına yazdı: "Kar baykuşu bir hayatta kalan." Onu özleyecekti ama iyi olacağını biliyordu. O, bu soğuk, güzel dünya için yaratılmıştı.

Son gününde Sam kar baykuşuna veda etti. Sanki "İzlediğin için teşekkürler" der gibi yuvarlak sarı gözlerini kırpıttı. Eskiz defterini parkasının içine soktu ve gülümsedi. Kuzey Kutbu ona her hayvanın özel armağanları olduğunu öğretmişti. Isıtan tüyler, saklayan renkler ve enerji tasarrufu sağlayan davranışlar—hepsi hayvanların ait oldukları yerde yaşamasına yardımcı olur.

Eve döndüğünde Sam eskiz defterini arkadaşlarına gösterdi. Onlara kar baykuşunu ve kış sırlarını anlattı. "Hayvanların montlara veya botlara ihtiyacı yok," dedi. "Vücutları yuvalarına uyum sağlamış." Çizimleri elden ele dolaştı ve gören her çocukta merak uyandırdı. Sam, baykuşun sakın, dikkatli yüzünü hatırlayınca aralık dişli gülümsemesi geri döndü.

Sam hâlâ eskiz defterini boynundaki bir ipte taşıyor. Bazen başka hayvanlar çiziyor ama kar baykuşu her zaman en sevdiği olacak. Kuzey Kutbu'nda hayatta kalmanın sadece dayanıklı olmakla ilgili olmadığını öğrendi—dünyana mükemmel şekilde uyum sağlamakla ilgili. Ve sabır ve gözlemle herkesin hayvanların kışa hazır olmasının şaşırtıcı yollarını keşfedebileceğini biliyor.